

KLAGANDE

Margretelunds Villaägarförening
c/o Bertil Nilsson
Hjalmar Stååts väg 12
184 60 Åkersberga

Ombud: Göran Holmberg
Långängsvägen 9
182 75 Stockholm

MOTPARTER

1. Byggnadsnämnden
Österåker kommun
184 86 Österåker

2. Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 9 september 2011 i ärende nr 526-10-5936, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens på fastigheten Österåker Margretelund 16:1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Byggnadsnämnden i Österåkers kommun (nämnden) beviljade i beslut den 23 mars 2010 Margretelunds Villaägarförening strandskyddsdispens för muddring på fastigheten Österåker Margretelund 16:1. Genom beslut den 9 september 2011 upphävde Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen), med stöd av 19 kap. 3 b § tredje stycket miljöbalken, nämndens beslut.

YRKANDEN M.M.

Margretelunds Villaägarförening har yrkat att strandskyddsdispens för muddring ska meddelas och har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. En muddring skulle främja utvecklingen av området till förmån för föreningens medlemmar, liksom för alla som promenerar längs den promenadstig som går genom området. Andra fördelar med muddringen är bland annat att vattenflödet mellan Trälhavet och Säterfjärden förbättras och inseglingen genom sundet underlättas. De muddermassor som tas upp ska läggas på strandområdet längs sundet för att därmed höja den idag låga marknivån vilket skulle göra området tillgängligt för fotgängare. Det dike som nu löper från promenaden till sundet kommer att fyllas igen med muddermassor sedan först ett avloppsrör lagts i botten av diket. Därmed skulle området söder om diket kunna införlivas med området norr om diket och skötas med traktorgräsklippare på samma sätt som den norra delen av området sköts idag. Efter upptorkning läggs matjord på muddermassorna varefter områdena ifråga besås med gräs. Fördelarna av detta blir fri utsikt från promenaden mot vattnet, ingen skymmande vass, ett promenadstråk kan anläggas längs stranden och föreningen får ett utökat naturområde.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen delar länsstyrelsens bedömning att det saknas särskilda skäl för att bevilja strandskyddsdispens för aktuell muddring. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 3 maj 2012. Prövningstillstånd krävs.

Anders Enroth

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Enroth, ordförande, och tekniska rådet Ingrid Johansson. Enhälligt. Föredragande har varit beredningsjuristen Sarah Berwick.

**LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN**

Avdelningen för planfrågor
Fredrik Norrman
08-785 51 50

BESLUT

Datum
2011-09-09

Beteckning
Vår beteckning:
526-10-5936

Er beteckning:
BLOV 2010-00069

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2011-10-11
MÅLNR: M 5431-11
AKTBIL: 4

Österåkers kommun
Samhällsbyggnadsnämnden
184 86 Åkersberga

Margretelunds Villaägareförening
Bertil Nilsson
Hjalmar Strååts väg 12
184 60 Åkersberga

Delgivningskvitto

**Prövning av Österåkers kommuns beslut att medge
strandskyddsdispens på fastigheten Margretelund 16:1 i
Österåkers kommun**

Beslut

Länstyrelsen upphäver, med stöd av 19 kap. 3 b § tredje stycket miljöbalken (MB), Österåkers kommuns beslut den 23 mars 2010 att medge strandskyddsdispens för muddring på fastigheten Margretelund 16:1.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga.

Bakgrund

Dåvarande byggnadsnämnden i Österåkers kommun medgav den 23 mars 2010, med stöd av 7 kap. 18 c § MB, strandskyddsdispens för muddring på fastigheten Margretelund 16:1, se bilaga. Berörd del av fastigheten är skifte 2. Som särskilda skäl för dispens angav nämnden att åtgärden snarare kommer att främja allmänheten att vistas i området än att hindra dem.

Länstyrelsen har, med stöd av 19 kap. 3 b § första stycket punkt 1 MB, den 27 april 2010 (samma diarienummer som ovan) beslutat att pröva Österåkers kommuns beslut, då det fanns skäl att anta att det inte finns förutsättningar för dispens.

Margretelunds Villaägareförening har även skickat in en anmälan om vattenverksamhet för aktuell muddring till Länstyrelsen. Länstyrelsen har den 29 april 2010 (diarienummer 535-2010-72), med stöd av 23 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter, förbjudit den anmälda verksamheten eftersom den riskerar att ge en betydande påverkan på miljön och då den bedöms vara olämplig med hänvisning till de biologiska värden som finns i området. Beslutet vann laga kraft efter att Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt i en dom den 21 juni 2010 (mål nr M 2546-10) avslagit ett överklagande av beslutet.

BESLUT

Datum
2011-09-09

Beteckning
Vår beteckning:
526-10-5936
Er beteckning:
BLOV 2010-00069

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 7 kap. 13 § MB gäller strandskydd vid havet och vid insjöar och vattendrag. Strandskyddet syftar enligt samma paragraf till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, samt att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar enligt 14 § land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Det aktuella området omfattas av detaljplan. Av planbeskrivningen framgår att vattenområdet omfattas av strandskydd om 100 meter.

Av förarbetena till miljöbalken framgår att strandskyddets syften är långsiktiga och att områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli betydelsefulla i framtiden (prop. 1997/98:45 del 2 sid. 89).

I 7 kap. 15 § MB anges vilka åtgärder som är förbjudna att vidta inom ett strandskyddsområde. Enligt denna bestämmelse får inte:

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt,
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Från dessa förbud får dispens meddelas enligt 7 kap. 18 a och 18 b §§ MB. Två förutsättningar ska vara uppfyllda för att strandskyddsdispens ska kunna medges:

1. Särskilt skäl föreligger.
2. Dispensen är förenlig med strandskyddets syften.

Som särskilda skäl för dispens från strandskyddet får man enligt 7 kap. 18 c § MB beakta endast om det område som dispensen avser:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,

BESLUT

Datum
2011-09-09

Beteckning
Vår beteckning:
526-10-5936
Er beteckning:
BLOV 2010-00069

4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Enligt förarbetena till strandskyddslagstiftningen är de omständigheter som räknas upp som särskilda skäl i 7 kap. 18 c § MB uttömmande (prop. 2008/09:119 sid. 104). Strandskyddet är ett allmänt intresse som är så starkt att utgångspunkten är att strandskyddet i normalfallet har företräde framför andra allmänna eller enskilda intressen och möjligheten att besluta om undantag från strandskyddet ska tillämpas med stor restriktivitet (prop. 2008/09:119 sid. 53).

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen kan inledningsvis konstatera att det faktum att en åtgärd främjar allmänhetens vistelse i ett område inte utgör ett särskilt skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § MB, såsom nämnden angivit. Några andra giltiga särskilda skäl för dispens föreligger inte heller enligt Länsstyrelsens bedömning.

Det berörda området ligger i en ca 50 meter bred öppning mellan Trälhavet och Sätterfjärden där tröskeldjupet är ca 2 meter. Sätterfjärden ingår i Länsstyrelsens inventering av trösklade havsvikar från år 1991. Trösklade vikar, så kallade flador, fungerar som viktiga uppväxtmiljöer för fisk. Sätterfjärden och Trälhavet ingår i vattenförekomsten Trälhavet med nuvarande ekologisk status klassificerad som måttlig med övergödningsproblem. Övergödningsproblemen kan förstärkas av fysiska förändringar i vattenmiljön enligt Vattenmyndigheten.

Då bottensedimenten består av lera som är finpartikulärt och därmed grumlingsbenäget är risken påtaglig att muddring samt borttagande av vass medför en ökad erosion i sundet med långvarig grumling som följd. Även båttrafiken kommer att bidra till att bottensediment rörns upp och att vegetationen får svårt att återhämta sig. Grumling i vattenområden kan ha negativ effekt på flora och fauna genom att ljusklimatet förändras och partiklar resuspenderas på nya bottenområden. När uppslammat material avsätter sig på växter och bottnar kan vissa bottenlevande arter slås ut. Exponeringstiden spelar stor roll för hur grumling påverkar akvatiska ekosystem (både fisk och andra organismer). Abborre är ett exempel på fisk vars möjlighet att hitta föda påverkas negativt av siktreducering.

De omgivande vattenområdena finns markerade i Fiskeriverkets modellering BALANCE som potentiella lek- och uppväxtområde för abborre och potentiellt uppväxtområde för gös och gädda. Vattenområdet ingår även i ett känt lekområde för gös.

BESLUT

Datum
2011-09-09

Beteckning
Vår beteckning:
526-10-5936
Er beteckning:
BLOV 2010-00069

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående att föreslagen muddring är oförenlig med strandskyddets syfte att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Länsstyrelsen anser även att den aktuella åtgärden är oförenlig med miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Vid prövningen ska även en avvägning mellan strandskyddsintresset och den enskildes intresse göras. Enligt Länsstyrelsens bedömning väger strandskyddets biologiska syfte i detta fall tyngre än sökandens intresse av att genomföra muddringen.

Länsstyrelsen finner sammanfattningsvis att förutsättningar för strandskyddsdispens saknas och Österåkers kommuns dispensbeslut ska därför upphävas.

I handläggningen av detta ärende har deltagit plandirektör Inger Holmqvist, beslutande och strandskyddshandläggare Fredrik Norman, föredragande.

Inger Holmqvist

Fredrik Norman

Bilagor

Österåkers kommuns dispensbeslut med beteckning BLOV 2010-00069 inkl
situationsplan
Besvärshänvisning (till sökanden)

Sändlista

Akten
(pännen)

Byggnadsnämnden

2010-03-23

§ 137

MARGRETELUND 16:1, BLOV 2010-00069.
Margretelunds Villaägareför Up, Bertil Nilsson, Hjalmar Strååts väg 12,
184 60 ÅKERSBERGA.
Strandskyddsdispens för muddring

Ansökan avser strandskyddsdispens för muddring.

Syftet är att förbättra vattenflödet mellan Trälhavet och Sätterfjärden samt att förbättra utrymmet för båttrafiken genom sundet.

Muddermassorna kommer att läggas upp och jämnas ut på området närmast platsen för muddringen för att skapa ett trivsamt rekreationsområde invid vattnet.

Förutsättningar

~~Detaljplan saknas.~~ För området gäller detaljplan / Rättelse 2010-04-19

Strandskydd enligt miljöbalken (SFS 1998:808) råder.

Beredning och motivering

Åtgärden förutsätter dispens från bestämmelserna i 7 kap 15 § miljöbalken.

Aktuellt område är öppet för allmänheten och åtgärden kommer snarare att främja allmänheten att vistas i området än att hindra dem, varför särskilda skäl till dispens föreligger.

Yttrande har begärts från miljö- och hälsoskyddskontoret avseende bedömning av livsvillkoren för djur- och växtarter.

Följande erinringar och synpunkter har framförts:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har svarat att genom att utföra skyddsåtgärder för att minimera grumling och risken för läckage från upplagda muddermassor bedömer miljö- och hälsoskyddsenheten att åtgärden kan utföras utan att väsentligt påverka livsbetingelserna för växt- och djurlivet.

BESLUT

Byggnadsnämnden beslutar

att medge dispens från bestämmelserna i 7 kap 15 § miljöbalken.

Avgifter för handläggning m m

Avgift utgår med 1 620 kronor enligt fastställd taxa.

Forts.

Byggnadsnämnden

2010-03-23

Forts. Margretelund 16:1

Avgiftsspecifikation bifogas detta beslut. Faktura sänds ut separat.

Upplysningar

Byggnadsnämndens handläggare är byggnadsinspektör Yvonne Fredriksson.

En dispens från strandskyddet upphör att gälla om den åtgärd som dispensen avser inte har påbörjats inom två år eller inte har avslutats inom fem år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft.

Sökanden upplyses om att Länsstyrelsen kan överpröva beslutet om dispens från bestämmelserna i 7 kap 15 § miljöbalken, varför sökanden bör avvakta utgången av tiden för överprövning innan åtgärder påbörjas. Tiden för överprövning -- tre veckor -- räknas från den dag då kommunens dispensbeslut inkommer till Länsstyrelsen.

Sökanden upplyses om att anmälan av, eller tillstånd för, vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken kan behövas. Sökanden rekommenderas att kontakta länsstyrelsen i Stockholms län i denna fråga.

Detta beslut kan överklagas inom tre veckor från den dag då den klagande fick del av beslutet (se bilaga, "Hur man överklagar byggnadsnämndens beslut").

Expediering

Detta beslut sänds till:
Sökanden
Länsstyrelsen (+ sitplan)

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Skola 1:1000

Rödbo sunds-
vägen

Privat brygga
1 båt

ÖSTERÅKERIS KOMMUN
Byggnadsnämnden
10-01-08
69/10

Uppläggning av
muddermassa

INKOM
LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN
Avdelningen för planfrågor
2010-04-23
526-10-5936

16:18

16:19

16:20

dike

Muddrad
yta

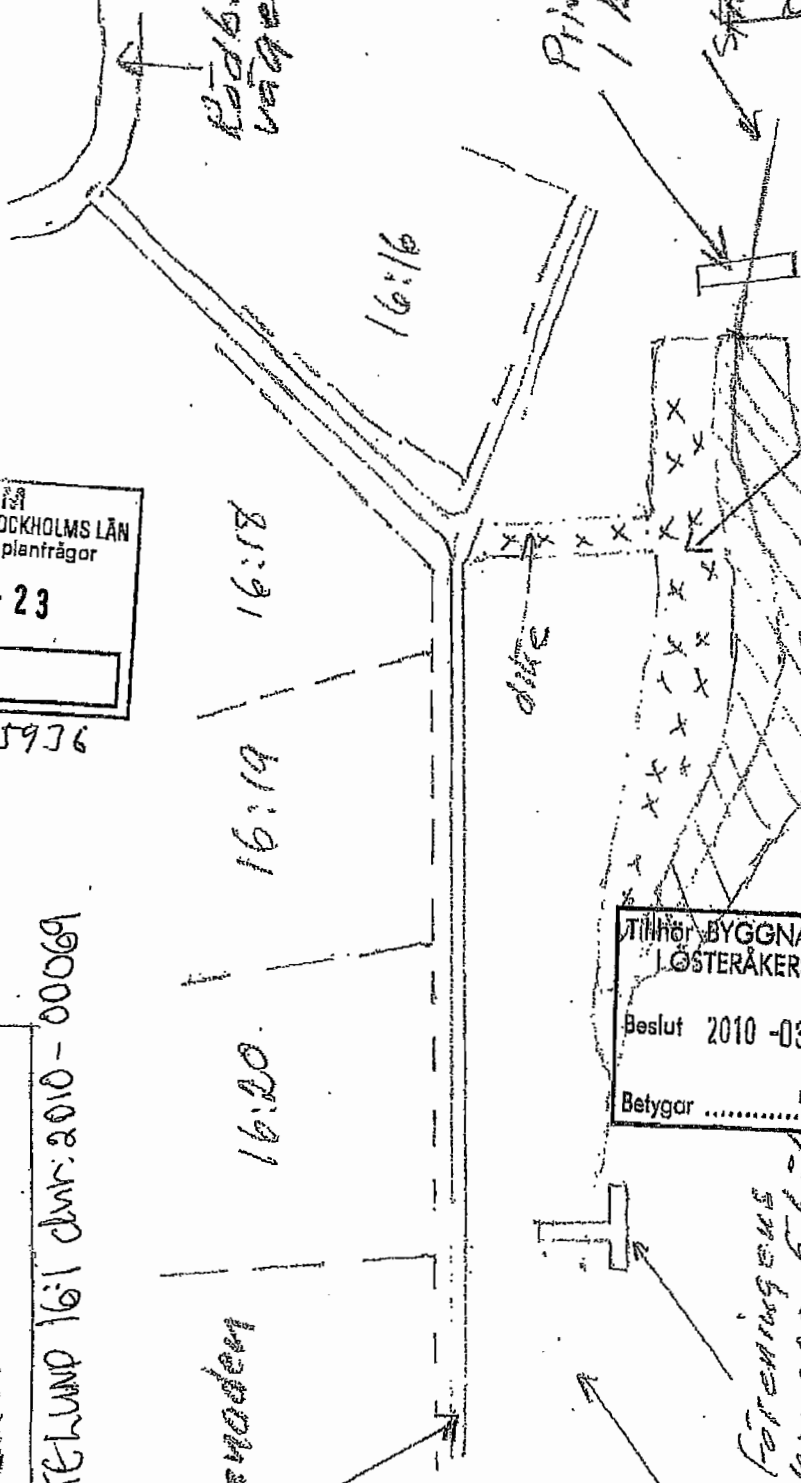
Tillhör BYGGNADSNÄMNDEN
ÖSTERÅKERIS KOMMUN
Beslut 2010-03-23 g.123
Betygar ..... Ch

Skiss över plats för
muddring och upp-
läggning av muddermassa vid
Rödbo sundet

MARGRETE LUND 161 dnr: 2010-00069

Promenaden

Strandföreningens
linje brygga 5 båtar

Hur man överklagar - dom i mål som har överklagats till mark- och miljödomstolen

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen. Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Mark- och miljööverdomstolen fordras att prövningstillstånd meddelas. Mark- och miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast.

Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.